

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL KÜLTÜR VE SANAT ÜRÜNLERİ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

2023 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	8
7.	DENETİM BULGULARI.....	8
8.	EKLER.....	24

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu	2
Tablo 2: İştirakler Tablosu	3
Tablo 3: Belediye Onayı Alınmadan Üçüncü Kişilere Kiralanan Taşınmazlar Tablosu	9
Tablo 4: Nakit Ödenen Teminatlar Tablosu.....	12

KISALTMALAR

BOBİ FRS	Büyük ve Orta Boy İşletmeler için Finansal Raporlama Standardı
İBB	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
KDV	Katma Değer Vergisi
KGK	Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
KÜLTÜR AŞ	İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri Ticaret Anonim Şirketi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TFRS	Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	Türkiye Muhasebe Standartları

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Taşınmazların Üçüncü Şahıs veya Kurumlara Kiralanması İşlemlerinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden Muvafakat Alınmaması
2. Şirketin Ticari Faaliyet Kapsamında Ürettiği Mal ve Hizmetlerin Sunumunda İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Şirketlerinin Personeline İndirim Uygulanması
3. Şirketin Nakit Varlıklarının Verimli Değerlendirilmemesi
4. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması
5. Şirketin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarını, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Doğrudan veya Dolaylı Olarak %50'sinden Fazlasına Sahip Olduğu Diğer Şirketlerinden Doğrudan Hizmet Alımı Suretiyle Gerçekleştirmesi ve Bu Kapsamda İstihdam Edilen İşçilerin Ücretleri İçin Katma Değer Vergisi Ödenmesi
6. Asgari Ücret Destek Kesintilerin Yapılmaması ve Türkiye İş Kurumuna Gönderilmemesi
7. Şirketin Kitap-Kafe Temalı İstanbul Kitapçısı Şubelerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Bulunmadan Faaliyette Bulunması
8. Şirket Bütçesinden Yönetim Kurulu Üyelerine ve Yönetici Vasfını Haiz Personele Mali Mesuliyet Sigortası Yaptırılması
9. Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri Ticaret Anonim Şirketi (KÜLTÜR AŞ), İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) tarafından, 1580 sayılı Belediye Kanunu (mülga), 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun (mülga) ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (mülga) hükümlerine göre 1989 yılında kurulmuş olup 10.10.1989 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir.

KÜLTÜR AŞ, Şirket ana sözleşmesinde gösterilen faaliyet alanı çerçevesinde; her türlü kültür sanat ürün ve hizmetlerini yerine getirmek için gerekli çalışmaları yapmak, açık ve kapalı alanlarda, basın yayın organlarında ve bilumum alanlarda her türlü reklam ve tanıtım hizmetlerini yerine getirmek için gerekli çalışmaları yapmak, yaptırmak ve tesis kurmak, kurdurmak, işletmek, işletirmek işleri ile iştigal etmektedir.

Şirket, yasalara ve kuruluş amacına uygun olan işlerin gerçekleştirilebilmesi için Türkiye sınırları içinde bulunan taşınmazlar üzerinde aynı hak tesis edebilmekte, bunları alıp satabilmekte, kira ile işletebilmekte veya kiraya verebilmektedir.

Şirket, özel hukuk hükümlerine tabi olarak kurulmuş olup faaliyetlerini temel olarak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümleri çerçevesinde gerçekleştirmektedir. Ayrıca Şirket, gerçekleştirdiği mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu hükümlerine tabi tutulmuştur.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri doğrultusunda kurulmuş anonim bir şirkettir. Dolayısıyla, yönetim kurulu tarafından temsil ve idare olunmaktadır. Yönetim kurulu üyeliğine gerçek veya tüzel kişiler seçilebilmektedir. Bir tüzel kişi yönetim kuruluna üye seçildiği takdirde, tüzel kişi tarafından belirlenen bir gerçek kişi de tüzel kişiyle birlikte tescil ve ilan olunmaktadır. Tüzel kişi adına sadece bu tescil edilmiş gerçek kişi toplantılara katılıp oy kullanabilmektedir. Yönetim kurulu niteliği gereği sürekli bir organdır.

Anonim şirket yönetim kurulu; ortakların sermayelerinin korunması ve

değerlendirilmesini, şirket alacaklılarının da alacaklarını emanet ettikleri, idare ve temsile yetkili bir organdır. Yönetim kurulu, anonim ortaklığın kanunla öngörölmüş zaruri bir organdır.

Şirketin yönetim organı olan Yönetim Kurulu, 5 tüzel kişi ortaklığını temsilen on yedi üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu üyeleri 25.08.2023 tarihli Genel Kurul kararı ile seçilmiştir.

Şirketin idari birimleri; Genel Müdürlük, üç genel müdür yardımcılığı, bir koordinatörlük, on iki müdürlük, otuz üç şeflik ve hukuk müşavirliğinden oluşmaktadır. Şirkette çalışan personel sayısı, 31.12.2023 tarihi itibarıyla 688'dir. Çalışan personel 4857 sayılı İş Kanunu'na tabidir.

1.3. Mali Yapı

KÜLTÜR AŞ'nin nominal sermaye tutarı 44.988.000,00 Türk Lirası olup sermayesinin tamamı ödenmiştir.

Şirketin 2023 yılı dönem sonu itibarıyla aktif toplamı 1.578.478.789,82 TL, net satışları 3.121.875.284,64 TL olup, dönem net kârı 259.291.998,45 TL'dir. Dönem net kârının önemli bir kısmı olağan faaliyetlerden oluşmaktadır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, şirketin %99,87 oranındaki hissesine sahiptir. Şirketin 31.12.2023 tarihi itibarıyla sermaye ve hisse yapısı aşağıdaki gibidir:

Tablo 1: Sermaye ve Ortaklık Tablosu

Pay Sahibinin Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	44.929.136,00	99,87
İstanbul Halk Ekmek AŞ	32.914,00	0,073
İSPARK İstanbul Otopark İşletmeleri Tic. AŞ	98,00	0,00022
İSBAK İstanbul Bilişim ve Akıllı Kent Teknolojileri AŞ	4.843,00	0,01
İstanbul Asfalt Fabrikaları Sanayi ve Ticaret AŞ	21.009,00	0,05
Toplam	44.988.000,00	100,00

KÜLTÜR AŞ'nin iştirak ettiği üç şirket bulunmakta olup, bu iştiraklere ve sermayelerine katılım oranlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 2: İştirakler Tablosu

İştirakin Unvanı	Sermaye Miktarı (TL)	Sermaye Oranı (%)
BELTUR Büyük İstanbul Eğitim Turizm ve Sağlık Yatırımları İşletme ve Tic. AŞ	782.979,56	0,05
İstanbul Dijital Medya Tic. AŞ	33.048.935,91	20,00
Güven Su San. ve Tic. AŞ	86.898.717,64	10,00

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Şirketin Muhasebe Sistemi

6102 sayılı Kanun'un "Defter tutma yükümlülüğü" başlıklı 64'üncü maddesinde; Kanun'a tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanun'un 175 ve mükerrer 257'nci maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Söz konusu yetkiye istinaden Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihinde yayımlanmış ve 01.01.1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Şirketin tabi olduğu muhasebe sistemi (1) Seri no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan Tekdüzen Hesap Planıdır.

Şirket, muhasebe kayıtlarını 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ilkelerine uygun şekilde ve maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmaktadır. 7/A seçeneğinde, giderler yapıldıkları anda fonksiyon esasına göre ilgili hesaplara kaydedilmekte, ayrıca yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de gider yerlerine göre izlenmektedir.

1.4.2. Şirketin Raporlama Sistemi

Anonim şirketlerin finansal tabloları hakkındaki hükümlere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda yer verilmiştir.

6102 sayılı Kanun'un 514 ve 515'inci maddelerine göre yönetim kurulları, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında (TMS) öngörülmuş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlamakta ve genel kurula sunmaktadır. Anonim şirketlerin finansal tabloları,

TMS'ye göre şirketin malvarlığı, borç ve yükümlülükleri, öz kaynakları ve faaliyet sonuçları tam, anlaşılabilir, karşılaştırılabilir şekilde şeffaf ve güvenilir olarak çıkartılır.

6102 sayılı Kanun'un 516'ncı maddesine göre yönetim kurullarının yıllık faaliyet raporları, Şirketin, o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile finansal durumunu, doğru, eksiksiz, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtmalıdır. Yıllık faaliyet raporunda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 397'nci maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca bağımsız denetime tabi olacak işletmeleri belirleme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir. 2018/11597 sayılı Bakanlar Kurulu Kararında (ve söz konusu Kararın yerini alan 30.11.2022 tarihli 2022/6434 sayılı Cumhurbaşkanı Kararında) bağımsız denetime tabi olacak şirketlere ilişkin ölçütler belirlenmiştir. Kültür AŞ bu kapsamda bağımsız denetime tabidir.

Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından alınan ve 19.09.2018 tarih 30540 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Kurul Kararına göre bağımsız denetime tabi olup TFRS'yi uygulama zorunluluğu bulunmayan işletmelerin münferit ve konsolide finansal tablolarının hazırlanmasında BOBİ FRS'nin uygulanmasına; ancak söz konusu kurum, kuruluş ve işletmelerin isteğe bağlı olarak TFRS'leri uygulayabileceğine karar verilmiştir.

Şirket, 2023 yılı faaliyetlerine ilişkin olarak bağımsız denetime tabi olup tercihe bağlı olmaksızın TFRS'de öngörülen finansal tabloları (Finansal Durum Tablosu, Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu, Öz kaynak Değişim Tablosu ve Nakit Akış Tablosu) hazırlamaktadır.

1.4.3. Şirket Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,

- Gelir tablosu/Kâr-Zarar tablosu
- Öz kaynak değişim tablosu.

Şirketin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence

elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şirket, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'na ve ayrıca Kanun'a dayanılarak hazırlanan ikincil mevzuat düzenlemelerine tabi olmadığından, Şirket'te bu Kanun'un tanımladığı şekilde bir iç kontrol sistemi bulunmamaktadır.

Şirket, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca kurulmuş olup bu Kanun hükümleri doğrultusunda iç kontrol sistemi değerlendirilmiştir.

İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

İç kontrol sistemi, idare yönetimi ile diğer ilgili personel tarafından; kuruluşun amaçlarına ulaştığına, faaliyet ve işlemlerin etkin olarak gerçekleştirildiğine, kanun ve düzenlemelere uyulduğuna dair makul bir güvence sağlamak üzere tasarlanan ve uygulanan sistemi ifade etmektedir.

6102 sayılı Kanun'un "Görev dağılımı" başlıklı 366'ncı maddesinin ikinci fıkrasında yönetim kurulunun; işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak,

kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabileceği ifade edilmiştir. Şirkette söz konusu düzenlemede belirtilen mahiyette bir komisyon kurulmamıştır.

Yukarıda belirtildiği üzere Şirket, 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmamakla birlikte, iç kontrol işlemlerine ilişkin olarak anılan Kanun hükümlerine benzer aşağıdaki uygulamalar mevcuttur:

- Muhasebe sistemine yansıyan tutarlar ile fiili envanter arasında periyodik mutabakatlar yapılmaktadır (günlük kasa kontrolleri, günlük banka mutabakatları, aylık borç/alacak mutabakatları, yıllık stok sayımı ve yıllık toplam envanter sayımı).

- İç Yönerge metninde imza sirkülerindeki yetkiler dâhilinde, Yönetim Kurulu Başkan ve üyeleri, Genel Müdür, genel müdür yardımcıları ve müdürlerin münferiden ve müştereken atacakları imzalarda yetki ve limitleri belirlenmiştir.

- Şirket Harcama Esasları ve Yetki Devri Talimatına göre 100.000,00 TL'ye kadar olan alımlarda, evraklar ihale işleri ve satın alma müdürü, talep sahibi birim müdürü, mali işler müdürü ve genel müdür yardımcısı tarafından imzalanmaktadır. 100.000,00 TL'nin üzerindeki alımlara ilişkin evraklar ise, ihale işleri ve satın alma müdürü, talep sahibi birim müdürü, mali işler müdürü, genel müdür yardımcısı ve genel müdür tarafından imzalanmaktadır.

- Diğer birim müdürlüklerinin bir seferde alım yetki limitleri ve aylık toplam harcama limitleri yetki devri ve harcama limitleri tablosunda bulunmaktadır.

- Şirketin faaliyetlerine yönelik iş süreçleri tanımlanarak yönerge, çalışma talimatı, görev tanımı gibi prosedürler belirlenmiştir.

- Şirkette görevler ayrılığı ilkesi mevcuttur.

- Şirket tarafından çıkarılmış olan İnsan Kaynakları Yönergesi ve buna bağlı olarak çıkarılan Disiplin Yönergesi mevcuttur.

- Yazılı bir belgeye dayanmamakla birlikte Şirkette bilgi sistemine veri girişi / onay / veri görüntüleme konusunda kişi bazlı yetkilendirmeler belirlenmiştir.

- Şirketin vermiş olduğu hizmetin kalitesini yükseltmek ve müşteri memnuniyetini arttırmak amacıyla Entegre yönetim sistemi altında İSO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi, İSO 14001:2015 Çevre Yönetim Sistemi, İSO 45001:2018 İş Sağlığı ve Güvenliği, İSO 27001

Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi ve ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemleri mevcuttur.

- Şirketin, ihale ve satın alma yönergesi, istisna kapsamında satın alma prosedürü, doğrudan satın alma prosedürü bulunmaktadır.

İç kontrolün geliştirilmesine yönelik uygulamaların devam ettiği görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Kültür ve Sanat Ürünleri Ticaret Anonim Şirketi 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınmazların Üçüncü Şahıs veya Kurumlara Kiralanması İşlemlerinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden Muvafakat Alınmaması

Şirketin İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden kiraladığı taşınmazlardan 6 adedini, kira sözleşmesi hükümlerine aykırı olarak Belediye onayı alınmadan üçüncü kişilere kiraladığı tespit edilmiştir.

Aşağıdaki tabloda ayrıntısına yer verilen taşınmazların kiralınmasına ilişkin olarak Belediye ile yapılan tip sözleşmelerin “Kiralananın üçüncü kişilere devri” başlıklı ilgili maddelerinde; kiracının, kiralananı Belediyenin yazılı muvafakati olmadan kısmen veya tamamen üçüncü kişilere devredemeyeceği, aksine davranışın akde aykırılık kabul edilerek tahliye sebebi sayılacağı ifade edilmektedir.

Mezkur sözleşmelerin benzer hükümler içeren “Sözleşmenin feshi” başlıklı ilgili maddelerinde ise; kiracının taahhüdünden vazgeçmesi veya yükümlülüklerini şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, Belediyenin en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve işlem yapmaya gerek kalmaksızın kesin teminatın gelir kaydedileceği ve sözleşmenin feshedilerek, hesabın genel hükümlere göre tasfiye edileceği, kiracının feshe kadar geçecek sürede yaptığı harcamalar ve yatırımlar için hiçbir hak talep edemeyeceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda, aşağıdaki tabloda yer alan taşınmazların üçüncü kişilere kiraya verilme işlemlerinde sözleşme hükümlerine aykırı olarak Belediyeden muvafakat alınmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 3: Belediye Onayı Alınmadan Üçüncü Kişilere Kiralanan Taşınmazlar Tablosu

İBB'den Kiralanan Taşınmazlar			Alt Kiracılara Verilen Taşınmazlar (Kısmi)	
Taşınmaz İsmi	İlçe	Mahalle	Kiralama Cinsi	Yüzölçümü
Şerefiye Sarnıcı	Fatih	Binbirdirek	Kitap Kafe	110
Panorama Müzesi Alanı	Zeytinburnu	Maltepe	Dükkân	51
			Dükkân	51
			Dükkân	51
Topkapı Depo Alanı	Zeytinburnu	Maltepe	Otopark	2.700
			Depo	2.700

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin kiralama işlemlerine ilişkin olarak zımni muvafakatinin bulunduğu ayrıca gerekli başvuruların yapıldığı ve sürecin takip edildiği ifade edilmiştir. Şirket esasen bulgu konusuna iştirak etmiştir.

Sonuç olarak, mezkûr taşınmazların, kira sözleşmesi hükümleri uyarınca üçüncü kişilere kiralınması işlemlerinde İdare onayı alınması gerektiği değerlendirilmektedir. Onay alınmadan yapılan kiralama işlemleri nedeniyle Şirket cezai müeyyidelere maruz kalabilecektir.

BULGU 2: Şirketin Ticari Faaliyet Kapsamında Ürettiği Mal ve Hizmetlerin Sunumunda İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Şirketlerinin Personeline İndirim Uygulanması

Şirketin ticari faaliyet kapsamında sunduğu mal ve hizmet bedellerinin, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Belediye iştirakleri personeline indirimli uygulandığı görülmüştür.

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 1'inci maddesinde; kamunun çoğunluk hissesine sahip olduğu kuruluşların ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulayamayacağı düzenlenmiş ve hükümden muaf tutulacakları belirleme yetkisinin ise Cumhurbaşkanında olduğu ifade edilmiştir.

Mezkûr mevzuat hükmünden anlaşılacağı üzere, belediyelerin çoğunluk hissesine sahip olduğu iştiraklerinin ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulayabilmesi Cumhurbaşkanının bu konudaki muafiyet kararı ile mümkün olabilecektir. Ticari amaçlı indirim uygulamaları dışında herhangi bir kişi ya da kuruma Şirket tarafından indirim ya da muafiyet uygulanması mevzuata aykırıdır.

Yapılan incelemeler sonucunda, Şirketin ticari faaliyet kapsamındaki satışlarının İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Belediye iştirakleri personeline, Cumhurbaşkanlığı muafiyet kararı olmaksızın %20 oranında indirimli sunulduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, faaliyet göstermiş olduğu İstanbul Kitapçısı kitap-kafe işletmelerinde yapmış olduğu mal ve hizmet satışlarında sürekli veya dönemsel olarak kampanyalar düzenleyip indirimler yapıldığı, bu indirimlerin yapılma sebebinin ise sektörde faaliyet gösteren diğer firmalar gibi satışları arttırmak, stok eritmek, marka değeri ve ürünlerin bilinirliğini arttırmak olduğu ve bunun için ticari indirim uygulandığı, İBB ve iştirak şirketlerinin personel sayısının yaklaşık 90.000 civarında olduğu düşünüldüğünde İBB ve iştirak şirketleri, Şirket için önemli bir müşteri potansiyeli oluşturduğu, bunun sonucu olarak da İBB ve iştirak şirketleri çalışanlarına, yönetim kurulu kararına istinaden yapılan indirimin 4736 sayılı Kanun'da belirtilen "ticari indirim" olduğu belirtilmiştir.

Ancak, Şirket tarafından sektörde faaliyet gösteren diğer firmalar gibi indirim kampanyaları uygulandığı belirtilse de Şirketin 4736 sayılı Kanun kapsamına alınma sebebi kamu kaynağı kullanmasıdır. Dolayısıyla 4736 sayılı Kanun, işletmecilik gereği kapsamdaki şirketlere ticari indirimler konusunda esneklik sağlamakla birlikte, diğer firmalardan farklı

olarak bu indirimler harici herhangi bir kişi veya kuruma indirimli tarife uygulanmasını yasaklamaktadır. Ürün ve hizmet satışı yapan İBB iştiraki olan şirketlerin hem birbiri personeline hem de İBB personeline indirimli mal ve hizmet satışında bulunması, ticari indirim niteliği taşımamakta, İBB kaynaklı kamu sermayesinin belirli bir toplumsal grup içerisinde Kanun'a aykırı menfaat sağlayacak şekilde kullanılması anlamına gelmektedir. Ayrıca Şirket tarafından, İBB ve iştiraki şirketler personelinin sayısının 90.000 civarında olduğu ve bu nedenle bu personele indirim sağlanmasının ticari avantaj sağlayacağı ifade edilerek, indirim sağlanan kişi sayısı ile ticari menfaat arasında doğru orantı olduğu belirtilse de, yapılan indirim kapsamında bu orantının mevcut olması durumunda basiretli tacirin tüm kamu kurumları personeli ile özel sektör dahil tüm potansiyel müşteri kitlesine indirimli satış sunarak karlılığını artıracığını, bu durumunun gerçekleştirilmemesinin indirimlerin ticari amaçlı değil belirli bir kurum merkezli gerçekleştirildiğini göstermektedir.

Bu itibarla, Belediye personeli ve Belediye iştirakleri personeline indirimli mal ve hizmet satışında bulunulması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 3: Şirketin Nakit Varlıklarının Verimli Değerlendirilmemesi

Şirketin nakit varlıklarının etkili, ekonomik ve verimli şekilde değerlendirilmediği görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Tacir olmanın hükümleri" başlıklı 18'inci maddesinin ikinci fıkrasında, her tacirin ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'nin "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde; belediyeler ile bağlı ortaklıkları, müessese ve işletmeleri ile birliklerinin bu Yönetmelik'e tabi olduğu hüküm altına alınmıştır. Yönetmelik'in "Uygulama ve kullanılacak araçlar" başlıklı 5'inci maddesinin ikinci fıkrasında;

"Genel bütçe kapsamı dışındaki kamu idareleri, kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan her türlü mali kaynaklarını kamu sermayeli bankalarda aşağıdaki araçları kullanarak değerlendirmekle yükümlüdür:

a) TL cinsi vadesiz ve/veya vadeli mevduat ile özel cari hesap ve/veya katılma hesabı" hükümleri yer almaktadır.

Mezkûr mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere Şirket hüküm ve tasarrufu altındaki

mali kaynaklarını etkili, ekonomik ve verimli şekilde kullanılmalı ve banka mevcutlarını vadeli mevduat hesaplarında değerlendirilmelidir.

Yapılan incelemeler sonucunda, Şirketin, iş mahkemelerine yatırdığı teminatların toplamda 1.647.152,53 TL nakit olarak karşılandığı tespit edilmiştir. Mahkemelere ödenen teminat bedelleri, teminat mektubu verilmesi yoluyla %1 komisyon maliyeti ile karşılanabilecekken nakit ödenmesi usulü nedeniyle toplam 1.647.152,53 TL 2023 yılı Ocak ve Aralık ayları arasında gecelik en düşük %8,48, en yüksek %23,72 faiz oranları (Kamu Haznedarlığı Tebliği uyarınca uygulanacak olan ve Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan faiz oranları) ile nemalandırılmamıştır. Uygulama nedeni ile kaynaklar etkili ekonomik verimli olarak kullanılmamıştır.

Tablo 4: Nakit Ödenen Teminatlar Tablosu

Muhasebe Tarihi/Fiş/Madde No			Teminatın Verildiği Yer	Teminat Tutarı
04.01.2023	8	213	Bakırköy 3. İcra Dairesi	268.952,18
06.01.2023	12	408	İstanbul 9.İcra Dairesi	71.584,79
02.02.2023	12	3756	Bakırköy 12.İcra Müdürlüğü	290.212,30
09.05.2023	7	15857	Bakırköy 4. İcra Müdürlüğü	170.396,00
02.11.2023	2	40222	Bakırköy 3. İcra Dairesi	158.727,69
02.11.2023	2	40222	Bakırköy 6.İcra Dairesi	258.934,35
07.11.2023	2	40934	İstanbul 31.İcra Müdürlüğü	218.923,80
08.11.2023	1	41043	Bakırköy 17. İcra Müdürlüğü	119.394,88
29.12.2023	4	48222	İzmir 26.İcra Dairesi	90.026,54
Toplam Teminat Tutarı				1.647.152,53

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine Şirket tarafından, tehiri icra kararı alınabilmesinin, teminatın nakit veya teminat mektubu verilmesi şartına bağlı olduğundan bahisle kararın alınabilmesi için 7 günlük teminat yatırma süresinin hafta sonlarına veya tatil günlerine denk gelmesi halinde nakit ödeme yapıldığı ifade edilmiştir. Ayrıca 2024 Yılında teminatların mektup halinde ödenmesine özen gösterileceği beyan edilmiştir. Şirket tarafından bulgu konusuna esasen iştirak edilmiştir.

Bu itibarla, kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması ve karlılığının gözetilmesini teminen önerimiz doğrultusunda işlem yapılmasında Şirket menfaati olduğu değerlendirilmektedir.

BULGU 4: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

Şirket bünyesinde istihdam edilen işçilerin kullandırılmamış yıllık izin haklarının

bulunduğu tespit edilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde; işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği, 56'ncı maddesinde; yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu, 59'uncu maddesinde; iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği, 60'ıncı maddesinde; yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, işçinin yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ve işverence tutulması zorunlu kayıtların şeklinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmelikle gösterileceği belirtilmiştir.

Bakanlık tarafından çıkarılan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde Kanun'da yer alan hükümlerle uyumlu olarak yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili hususlar düzenlenmiştir.

Ayrıca, 4857 sayılı Kanun'un "Yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık" başlıklı 103'üncü maddesinde 59'uncu madde gereğince hak edilmiş izni kullanmadan iş akdinin sona ermesi halinde, izne ait ücreti ödemeyen veya 60'ıncı maddede belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izni kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için 1.683,00 TL (2023 yılı için güncellenmiş tutar) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden, işçilerin yıllık izin haklarından feragat edemeyecekleri ve işçilerin emeklilik veya herhangi bir nedenle iş akitlerinin sona ermesi halinde kullanılmamış izin haklarının ücrete dönüşeceği açıkça anlaşılmaktadır. İşçilerin izin haklarının yıllar itibarıyla kullandırılmadan biriktirilmesi uygulaması mevzuata uyarlı olmayıp Şirketin önemli tutarda ve defaten mali yük altına girmesine neden olacaktır. Ayrıca uygulama nedeniyle Şirket idari para cezasına maruz kalabilecektir.

Yapılan incelemeler sonucunda, Şirket uhdesinde istihdam edilen işçilerinden, 200 ve 300 gün üzerinde izin hakkı bulunan personel olduğu, 18 adet personelin 100 gün ve üzerinde izninin bulunduğu ve 76 adet personelin ise 50 gün ve üzeri izin hakkı bulunduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespiti üzerine Şirket tarafından, izinlerin Şirket

faaliyetlerini aksatmayacak şekilde, 2024 Yılında yapılacak planlamalar ile kullanılacağı ifade edilmiştir. Kurum bulgu konusuna esasen iştirak etmiştir.

Sonuç olarak, meri mevzuat hükümleri uyarınca, işçilerin yıllık izin haklarının kullanılması yasal zorunluluk olup önerimiz doğrultusunda işlem yapılması halinde yüksek meblağda ödeme külfetine maruz kalınmaması yoluyla Şirket menfaatlerinin korunacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 5: Şirketin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarını, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Doğrudan veya Dolaylı Olarak %50'sinden Fazlasına Sahip Olduğu Diğer Şirketlerinden Doğrudan Hizmet Alımı Suretiyle Gerçekleştirmesi ve Bu Kapsamda İstihdam Edilen İşçilerin Ücretleri İçin Katma Değer Vergisi Ödenmesi

Şirketin, personel çalıştırmasına dayalı hizmet alımlarını (temizlik hizmeti ve özel güvenlik hizmeti) Belediyenin doğrudan veya dolaylı olarak %50'sinden fazlasına sahip olduğu diğer şirketlerinden doğrudan hizmet alımı suretiyle gerçekleştirdiği ve mevzuata aykırı uygulama nedeni ile Şirkete KDV yükü getirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde; belediye ve bağlı kuruluşları ile bunların birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları şirketlerin; mahalli idare ve şirket bütçesinden, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapamayacakları ve buna imkân sağlayan diğer mevzuat hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmiştir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 20'nci maddesinin birinci fıkrasında; belediyeler ile bağlı kuruluşlarının personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini; doğrudan hizmet alımı suretiyle, birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceği ifade edilmiştir.

Ek 20'nci maddenin uygulanmasına ilişkin olarak çıkarılan "İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Karar'ın" 3'üncü maddesinde, şirket tanımı yapılmış, 6'ncı maddesinde ise; bu şirketlerden, aynı belediye veya bağlı kuruluşları tarafından da doğrudan hizmet alımı yapılmasının mümkün

olduğu düzenlenmiştir.

Mezkûr mevzuatta yer alan düzenleme nedeniyle, kapsam dâhilinde sayılan idarelerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı yapamayacaklardır. Ayrıca 375 sayılı KHK uyarınca, şirketlerinden doğrudan alım yapma yetkisi belediye ve bağlı idarelerine tanındığından, mahalli idarelerin %50'sinden fazlasına sahip olduğu şirketlerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini, doğrudan hizmet alımı suretiyle diğer belediye şirketlerinden temin etmesinde yasal dayanak bulunmamaktadır.

Yapılan incelemeler sonucunda, Şirketin mevzuat hükümlerine aykırı olarak, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini, Belediyenin doğrudan veya dolaylı olarak %50'sinden fazlasına sahip olduğu diğer Belediye şirketlerinden, doğrudan hizmet alımı suretiyle gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Yapılan işlem mevzuata uyarlı olmamakla birlikte Şirkete ilave Katma Değer Vergisi yükü de getirmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından; İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğinin 36155494-045.02-E.13856 sayılı ve “375 Sayılı KHK'nın Ek 20'nci Maddesinin Uygulanması” konulu görüş yazısı uyarınca alımın mevzuata uygun olduğu ifade edilmiştir. Anılan görüş yazısında; Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 24.06.2013 tarihli ve E.2011/16606, K.2013/19303 No.lu Kararında belirtilen, belediye şirketlerinin 3659 sayılı Kanun kapsamında oldukları ve bu nedenle belediye şirket personeline 6772 sayılı Kanun kapsamında ilave tediye ödenmesi gerektiği yönündeki Kararına yer verilmiştir. Ayrıca Şirket tarafından, 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin (e) bendi ile 375 sayılı KHK'nın Ek 20'nci maddesi birlikte değerlendirildiğinde, kanun koyucunun belediye ve belediye şirketlerini aynı kategoride değerlendirdiği sonucuna ulaşıldığını, konuya ilişkin olarak, belediye şirketleri açısından bir yasaktan söz etmenin mümkün olmadığını ve yorumla da böyle bir sonuca ulaşılamayacağını ifade etmiştir.

Ancak, Yargıtay tarafından belediye şirket personeline ilave tediye ödemesi yapılabileceği yönünde karar verilmesi, bu şirketleri kamu idaresi statüsüne sokmadığı gibi belediye şirketlerine de belediyelerin bağlı idaresi hüviyeti kazandırmamaktadır.

Diğer taraftan, Şirket tarafından sunulan Bakanlık Yazısında, kamu hukuku doktrininde yer aldığı belirtilen; belediye şirketlerinin belediyelerin bağlı kuruluşu olduğu yönündeki görüşün mevcudiyeti yasal bir zemine oturmamaktadır. Zira, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda yer alan “bağlı kuruluş” kavramı büyükşehir belediyeleri için düzenlenmiş olup,

teknik bir anlam içermekte ve bağlı kamu idarelerini ifade etmek için kullanılmaktadır. Sermayeye sahip olma ve politika belirleme yönündeki bağlılık ise bu teknik anlamından uzak, yönetsel bir ilişkiyi ifade etmektedir. Dolayısıyla belediye şirketlerinin yönetim ilişkisi olarak belediyelere bağlı olması durumu bu şirketleri, 375 sayılı KHK'nın ek 20'nci maddesinde yer "bağlı kuruluş" ifadesi kapsamına dâhil etmemektedir.

Şirket tarafından, 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin (e) bendi ile 375 sayılı KHK'nın Ek 20'nci maddesi birlikte değerlendirildiğinde, konuya ilişkin olarak, belediye şirketleri açısından bir yasaktan söz etmenin mümkün olmadığı belirtilse de; bizzat 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin (e) bendi ile belediye şirketlerinin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı yapmaları veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapmaları yasaklanmış ve bu şirketler 696 sayılı KHK ile 375 sayılı KHK'ya eklenen Ek 20'nci madde ile getirilen istisna kapsamına da alınmamışlardır.

Bu itibarla, Şirketin süreklilik arz eden temizlik hizmet alımını ve özel güvenlik hizmet alımını, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı suretiyle gerçekleştirmesi mümkün olmadığından hizmetin yürütümünü bünyesinde istihdam edeceği personel eliyle görmesi gerekmektedir. Ayrıca mevzuata aykırı uygulama nedeniyle Şirketin ilave Katma Değer Vergisine maruz kalmasının Şirket menfaatleriyle bağdaşmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 6: Asgari Ücret Destek Kesintilerin Yapılmaması ve Türkiye İş Kurumuna Gönderilmemesi

Şirket tarafından yüklenicilere ödenen hakediş ödemelerinden asgari ücret destek kesintilerinin yapılmadığı görülmüştür.

Asgari ücret destek tutarına ilişkin düzenlemeler, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na 2023 yılında eklenen geçici 93 ve geçici 96'ncı maddelerde yer almaktadır. Ayrıca mezkûr madde hükümlerinin uygulanmasına ilişkin olarak Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından "Asgari ücret desteği" konulu genelgeler çıkarılmıştır.

Bu kapsamda, 5510 sayılı Kanun'a eklenen geçici 93 ve 96'ncı maddelerde; düzenleme kapsamına giren işverenlere belirli koşulları sağlamaları halinde, ilgili yılın Ocak ve Aralık ayları/dönemleri için asgari ücret desteğinden yararlanma imkânı getirilmiş olup destek tutarının İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacağı belirtilmiştir. Aynı hükümlerde; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan idareler tarafından ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı

ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için bu maddenin birinci fıkrası uyarınca İşsizlik Sigortası Fonu tarafından karşılanacak tutarlar ilgili idarelerce işverenlerin hak edişinden kesilerek Türkiye İş Kurumuna iade edileceği ifade edilmiştir.

4734 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinde;

“Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür:

a) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler.

...

d) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip buldukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler,” hükümleri yer almaktadır.

Zikredilen idarelerin, ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için İşsizlik Sigortası Fonu tarafından karşılanan tutarları yüklenicilerin hakedişlerinden keserek Türkiye İş Kurumuna göndermesi gerekmektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda, Şirketin, ilgili mevzuat uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için asgari ücret destek kesintilerin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespiti üzerine Şirket tarafından, gerekli işlemlerin başlatıldığı ifade edilmiştir. Kurum bulgu konusuna esasen iştirak etmiştir.

Sonuç olarak, Şirket tarafından yapılan hakediş ödemelerinden asgari ücret destek kesintilerinin yapılması ve meblağın Türkiye İş Kurumuna gönderilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 7: Şirketin Kitap-Kafe Temalı İstanbul Kitapçısı Şubelerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Bulunmadan Faaliyette Bulunması

Şirketin İstanbul Kitapçısı şubelerinden kitap-kafe temalı bazı işletmelerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan faaliyette bulunduğu görülmüştür.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in 6'ncı, 10'uncu ve 13'üncü maddelerinde; yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan iş yeri açılmayacağı, işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan iş yerlerinin yetkili idareler tarafından kapatılacağı, adresi ve işleticisi aynı olan ve birden fazla faaliyet konusu bulunan iş yerlerine, ana faaliyet dalı esas alınarak tek ruhsat düzenleneceği, işyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, iş yerine noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere on beş günlük süre verileceği hükümleri yer almaktadır.

Mezkûr mevzuat hükümleri uyarınca Yönetmelik kapsamında faaliyet gösteren iş yerlerinin yetkili idarelerden işyeri açma ve çalışma ruhsatı alması giderilmesi gerekmektedir.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı uygulaması ile faaliyet gösterecek iş yerlerinin kamu düzenine uygun, iş ve halk sağlığı açısından güvenli hizmet sunmalarının sağlanmasının hedeflendiği ve karşılaşılabilecek eksikliklerin giderilmesinin amaçlandığı göz önünde bulundurulduğunda, ruhsatsız iş yeri faaliyetinde bulunulmasının mevzuata aykırılık teşkil ettiği ve ayrıca mali, hukuki ve sıhhi belirli riskler de taşıdığı değerlendirilmektedir.

Yapılan incelemeler sonucunda, şube olarak açılan kitap-kafe temalı İstanbul Kitapçısı işletmelerinden; Karaköy, Beyoğlu, Yerebatan Sarnıcı, Panorama 1453 Müze, Bağcılar, Ümraniye, Gazhane ve Silahtarağa şubelerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyette bulunduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer verilen denetim tespiti üzerine Şirket tarafından, ruhsatlandırma işlemleri için gerekli süreçlerin başlatıldığı ifade edilmiştir. Kurum bulgu konusuna esasen iştirak etmiştir.

Sonuç olarak, meri mevzuat hükümleri uyarınca, Şirketin faaliyet yürüttüğü şubelerinin işyeri açma ve çalışma ruhsatı bulunması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 8: Şirket Bütçesinden Yönetim Kurulu Üyelerine ve Yönetici Vasfını Haiz Personele Mali Mesuliyet Sigortası Yaptırılması

Yönetim Kurulu üyeleri ile Şirket yöneticilerinin iş ve işlemleri sonucunda Şirketin uğrayabileceği zararların tazminini teminen yapılan mali sorumluluk sigortasının Şirket bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 553'üncü maddesinde; şirket yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerinin, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde oluşacak zararlardan hem şirkete hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı sorumlu oldukları ifade edilmiştir. Kanun'un 555'inci maddesinde ise; şirketin uğradığı zararların tazminini, şirket ve her bir pay sahibinin isteyebileceği belirtilmiştir.

Şirketlerde yönetim kurulu üyeleri ve diğer yöneticilerin, görevlerini yerine getirirken sebep olabilecekleri zararlardan mesuliyetlerinin üstlendikleri görevin doğal bir sonucu olduğu hususu ile özenli davranma yükümlülükleri 6102 sayılı Kanun'da düzenlenmiştir.

Bu itibarla, yöneticilerin görevlerini kanunlara ve diğer düzenlemelere uygun olarak yerine getirmeleri ve gördükleri hizmeti yerine getirirken sebep oldukları zararı üstlenmeleri ticari hayatın doğal akışı gereğidir. Meydana gelebilecek zararların tazmini için sigortalama işlemi yapılmasında mevzuata aykırılık bulunmamakla birlikte sigorta bedellerinin Şirket bütçesinden karşılanması, yönetimde rehabet riskini doğurabilecek olup ayrıca Türk Ticaret Kanunu'nun yöneticilere attığı sorumluluğun gereği gibi uygulanmasına engel teşkil edecektir.

Yapılan incelemeler sonucunda, Şirket Yönetim Kurulu üyeleri ile yönetim personelinin, Şirkete karşı mali sorumluluklarına yönelik olarak 410.097,11 TL tutarında "Mali Mesuliyet Sigortası Hizmet Alımı" yapıldığı görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket tarafından, yönetici sorumluluk sigortası poliçesi kapsamının; sigortalının yasal olarak elde etme hakkını haiz olmadığı kar ya da çıkarlardan yararlanma veya kasıtlı olarak işlenen hileli ya da sahte işlem ya da emniyeti suistimal, bedeni zarar ve/veya maddi zarar ile maddi yaptırımlar dışında kalan haller olarak düzenlendiği, dolayısıyla mali sorumluluk sigortasının Şirketin sorumlu olanlara karşı tazminat isteme hakkına aykırılık teşkil etmediği gibi kast vb. nedenlerle sebebiyet verilen zararların poliçede teminat dışı tutulmuş olmasının Türk Ticaret Kanunu hükümleri ile paralellik gösterdiği; yapılan sorumluluk poliçesinin, şirketlerde yönetim kurulu üyeleri ve diğer

yöneticilerin, görevlerinden kaynaklı şirkete verebilecekleri zararlardan mesuliyetlerini, üstlendikleri görevlerinin doğal bir sonucu olarak ve özenli davranma sorumluluğu kapsamına aykırı davranışları halinde bu davranışlarını teminat altına almadığı; ayrıca sorumluluk sigortasının, şirketin yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerinin özenli davranma ve kasıtlı eylemlerinden doğan sorumluluğunu bertaraf etmediği; Sigortanın, Şirketin gün geçtikçe artan iş hacmi kapsamında büyüyen risklere karşı güvence sunduğu; Sorumluluk sigortasının oluşabilecek çeşitli masraf ve zararları kapsamakta olduğundan Şirketin sürdürülebilir ticari hayatının ve kurumsal yönetim gereği risk yönetim faaliyetlerinin bir parçası olarak Şirket menfaatine olduğu ifade edilmiştir.

Ancak, 6102 sayılı Kanun'un 369'uncu maddesinde yer alan, yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişilerin, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmekle yükümlü oldukları hükmü ile; aynı Kanun'un 553'üncü maddesinde yer alan kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yönetici ve tasfiye memurlarının, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri halinde, sebebiyet verdikleri zarardan sorumlu olacakları hükmünden; yöneticilerin Şirkete karşı mali sorumluluklarının yalnızca "yasal olarak elde etme hakkını haiz olmadığı kar ya da çıkarlardan yararlanma veya kasıtlı olarak işlenen hileli ya da sahte işlem ya da emniyeti suistimal, bedeni zarar ve/veya maddi zarar ile maddi yaptırımlar" olmadığı, kanunlardan ya da esas sözleşmeden kaynaklanan tüm sorumlulukların kusurlu şekilde ihlali neticesinde doğabilecek Şirket kayıplarının rücusunu içerdiği anlaşılmaktadır.

Ayrıca Poliçe kapsamına bakıldığında, Şirketin oluşan zararlarıyla ilgili yöneticileri tazmin etmediği durumların ya da yöneticiler aleyhine tazmin taleplerinin sigortalatıldığı; dolayısıyla Şirket yöneticilerinin kusurları ile Şirketi muhatap edebilecekleri sorumlulukları, kendilerine rücuyla engelleyecek şekilde Şirket bütçesinden sigortalattıkları, hatta Şirketin karşılamaktan sorumlu olmadığı tazminatların dahi poliçe kapsamında olduğu anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, Yönetim Kurulu üyeleri ve diğer yöneticilerin yönetici sorumluluk sigortası bedellerinin Şirket bütçesinden karşılanmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 9: Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması

Şirkette istihdam edilen bazı personel ile bunların aile fertleri için özel sağlık sigortası yaptırıldığı ve poliçe bedellerinin Şirket bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde; hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanların, düzenleme kapsamında sigortalı sayılacakları hüküm altına alınmıştır. Kanun'un 60'ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde ise; 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanların, genel sağlık sigortalısı sayılacakları düzenlenmiştir.

Bu itibarla, özel sağlık sigortası yaptırılan personel ile bunların bakmakla yükümlü olduğu kişiler, 5510 sayılı Kanunu'nun 60'ıncı maddesi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılmaktadır ve kendileri için Sosyal Güvenlik Kurumu'na (SGK) genel sağlık sigorta primi ödenmektedir.

Kamu kaynağı kullanmayan anonim şirketlerde yönetici sıfatını haiz personel için özel sağlık sigortası ya da tamamlayıcı sağlık sigortası yapılabilmekte ve bu uygulama özel sektör işleyişi gereği teşvik unsuru olabilmektedir. Bu durumda dahi, kapsam üst düzey yönetici vasfını haiz personel ile sınırlandırılmakta olup genel olarak aile fertleri dikkate alınmamaktadır. Aile fertleri uygulamasında ise genel olarak, indirimli bedellerin personel tarafından karşılanması suretiyle sigorta yapılmaktadır.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun "Tacir olmanın hükümleri" başlıklı 18'inci maddesinde her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca, kamu kaynağı kullanan Şirketin, kaynaklarını ekonomik kullanması konusunda özen yükümlülüğü de bulunmaktadır.

Yapılan incelemeler sonucunda, Şirket Yönetim Kurulunun 25.08.2022 tarih ve 2022/81 sayılı Kararına istinaden yapılan açık ihale sonucunda 2023 Yılına kapsamak üzere Şirket personeli ve aile fertleri için toplamda 256 kişiye özel sağlık sigortası yaptırıldığı ve 2.061.457,54 TL bedelin Şirket bütçesinden karşılandığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, Şirket; özel sağlık sigortası hakkında Şirketin İnsan Kaynakları Yönetmeliği'nde belirtilen unvanların yararlandığını, bu imkânın, çalışma hayatı içerisinde yoğun iş temposu ile birlikte personelin yönetim ve denetim sorumluluğunu da üstlenmiş bulunan, yönetici grubuna ve aile üyelerine, yoğun çaba ve emekleri karşılığında bir teşvik unsuru olarak sağlandığını ifade etmiştir. Şirket tarafından ayrıca, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'uncu maddesi kapsamında, özel sağlık sigortası harcamalarının belirli şartlar altında gelir vergisi matrahından indirilebileceğinin düzenlendiği,

madde hükmünden anlaşılacağı üzere Devletin özel sağlık sigortası yaptırılmasını teşvik ettiği, nitekim profesyonel anonim şirketlerde üst düzey yöneticilerin motivasyonlarını arttırarak şirketin menfaatine olacak şekilde daha etkin ve verimli olmalarını sağlamak amacıyla özel sağlık sigortası yaptırılabilirdiği belirtilmiştir.

Ancak, üst düzey yöneticiler ve bunların aile fertleri adına Şirket bütçesinden yaptırılan özel sağlık sigortalarının gerek Gelir Vergisi Kanunu'na uygun olduğu ve gerekse çalışanların motivasyonlarını arttırmak suretiyle şirkete olan katkılarını arttıracacağı gerekçeleri ileri sürülmüş olsa da adına poliçe düzenlenen her bir şirket çalışanı ve bunların aile fertleri, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 60'ıncı maddesi kapsamında genel sağlık sigortalısıdır ve kendileri için işveren tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna genel sağlık sigorta primi ödemesinde bulunmaktadır. Yani, bu kişiler adına yaptırılan özel sağlık sigorta bedelleri, Şirket bütçesinden bu amaçla yapılan mükerrer bir ödeme olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yine, Şirket tarafından, Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılan düzenleme ile çalışanlar ve bunların aile fertleri adına özel sağlık sigortası yaptırılmasının teşvik edildiği belirtilmiş olsa da Kanun'da yapılan düzenlemenin amacı, kamu kaynağı kullanılarak özel sağlık sigortası yaptırılmasına yönelik olmayıp, özel sağlık sigorta poliçe bedellerinin çalışanların gelir vergisi matrahından indirilmesine yöneliktir.

6102 sayılı Kanun'un 369'uncu maddesinde; yönetim kurulu üyeleri ve yönetimle görevli üçüncü kişilerin, görevlerini tedbirli bir yöneticinin özeniyle yerine getirmek ve şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözetmekle yükümlü oldukları belirtilmiştir. Aynı Kanun'un 553'üncü maddesinde; kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, yönetici ve tasfiye memurlarının, kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini kusurlarıyla ihlal ettikleri takdirde, sebebiyet verdikleri zarardan sorumlu olacakları, 555'inci maddesinde; şirketin uğradığı zararın tazminini, şirket ve her bir pay sahibinin isteyebileceği; 560'ıncı maddesinde ise sorumlu olanlara karşı tazminat isteme hakkının, davacının zararı ve sorumluyu öğrendiği tarihten itibaren iki ve her hâlde zararı doğuran fiilin meydana geldiği günden itibaren beş yıl geçmekle zamanaşımına uğrayacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, kamu kaynağı kullanan Şirketin kamu hukukuna tabi olmadığından ve motivasyon arttırıcı etkisi bulunduğu bahisle bazı yönetici ve personele Şirket bütçesinden özel sağlık sigortası yapılmasında Kurum menfaati bulunmadığı değerlendirilmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Şirketin Kitap-Kafe Temalı İstanbul Kitapçısı Şubelerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Almadan Faaliyette Bulunması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Şirketin Kitap-Kafe Temalı İstanbul Kitapçısı Şubelerinin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Almadan Faaliyette Bulunması” başlığıyla Bulgu 7 olarak yer almaktadır.
Taşınmazların Üçüncü Şahıs veya Kurumlara Kiralanması İşlemlerinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nden Muvafakat Alınmaması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Taşınmazların Üçüncü Şahıs veya Kurumlara Kiralanması İşlemlerinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi’nden Muvafakat Alınmaması” başlığıyla Bulgu 1 olarak yer almaktadır.
İşçilerin Kanunda Belirtilen Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması	2022	Kısmen Yerine Getirildi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular”

			bölümünde “İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tebirlerin Alınmaması” başlığıyla Bulgu 4 olarak yer almaktadır.
Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Bazı Şirket Çalışanları ve Aile Fertleri İçin Yapılan Özel Sağlık Sigortası Bedellerinin Şirket Bütçesinden Karşılanması” başlığıyla Bulgu 9 olarak yer almaktadır.
Şirket Bütçesinden Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yönetici Personele Yönelik Mali Mesuliyet Sigortası Yaptırılması	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Şirket Bütçesinden Yönetim Kurulu Üyeleri ve Yönetici Personele Yönelik Mali Mesuliyet Sigortası Yaptırılması” başlığıyla Bulgu 8 olarak yer almaktadır.

Şirketin Ticari Faaliyet Kapsamındaki Mal ve Hizmetlerinin Sunumunda Belediye ve Şirketlerin Çalışanlarına İndirim Uygulanması	2022	Yerine Getirilmedi	2023 yılı Sayıştay Denetim Raporunun “Diğer Bulgular” bölümünde “Şirketin Ticari Faaliyet Kapsamındaki Mal ve Hizmetlerinin Sunumunda Belediye ve Şirketlerin Çalışanlarına İndirim Uygulanması” başlığıyla Bulgu 2 olarak yer almaktadır.
--	------	--------------------	--